

RAADSRAPPORTAGE: Financieel beeld en zienswijze Werkzaam Rivierenland (Jaarrekening 2025 en Begroting 2027)

Aan: De leden van de gemeenteraad van Tiel

Van: Raadsrapporteur Yvonne Son-Stolk

Datum: Juni 2026

Onderwerp: Hoofdpijnen en financiële impact Werkzaam Rivierenland

Kernboodschap

Werkzaam Rivierenland levert goede resultaten voor onze inwoners en werkgevers, maar de financiële druk op Tiel neemt toe. Richting het 'ravijnjaar 2028' (waarin gemeenten fors minder geld krijgen van het Rijk) eist de raad van Tiel meer grip, scherpere financiële voorwaarden en een betere informatievoorziening. Met onze officiële brief (de zienswijze) geven we Werkzaam groen licht voor de plannen, maar wel onder strikte voorwaarden.

1. De cijfers: Wat betekent dit voor de portemonnee van Tiel?

Jaarresultaat 2025: Een positieve afloop met een waarschuwing

Het totale resultaat van Werkzaam over 2025 sluit positief af met € 568.300. Dit is goed nieuws, maar onder de motorkap zien we grote verschuivingen die met name Tiel raken:

- Stijging kosten levensonderhoud:

Door de stijging van het wettelijk minimumloon en een toename van het aantal gehuwden in de bijstand, waren de uitgaven voor uitkeringen € 1,35 miljoen hoger dan verwacht.

- De meevaller:

Dit nadeel is gelukkig grotendeels opgevangen omdat werkgevers voor € 738.000 aan loonkostensubsidies *niet* hebben opgevraagd. Dit geld is dus overgebleven.

- Solidariteit helpt Tiel:

Dankzij afspraken in de regio delen we de lasten van de bijstandscollaps (het BUIG-budget). Na herverdeling tussen de gemeenten hielden we hierdoor samen een plus over van ruim € 531.900.

- Conceptbegroting:

De gevraagde verlaging van de gemeentelijke bijdrage is in 2027 verwerkt. Voor 2028 en verder is Werkzaam scenario's aan het ontwikkelen voor een volgende verlaging. Ze voldoen daarmee aan de eisen die wij als gemeente gesteld hebben.

Let op de fout in de oorspronkelijke stukken: In de begrotingsdocumenten staat een rekenfout bij de indicatoren. Er wordt gesproken over 303 bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners voor Tiel. Dit moet uiteraard **30,3 per 1.000** zijn (ruim 3%).

Waarom Tiel financieel extra kwetsbaar is:

Uit de nieuwste cijfers (begin 2026) blijkt dat Tiel op de arbeidsmarkt de moeilijkste positie van de regio heeft:

Tiel heeft 30,3 uitkeringen per 1.000 inwoners. Het regionale gemiddelde is slechts 21,5. Dit zorgt voor een blijvend hoge druk op ons budget.

Ruim 6% van de Tielse kinderen groeit op in een gezin met een uitkering. Dit is gelijk aan het landelijk gemiddelde, maar wel het hoogste cijfer in de regio Rivierenland.

Met 73,2% van de inwoners aan het werk scoort Tiel het laagst van de regio. Wel is er een lichtpuntje: de lokale banenmarkt in Tiel is met 914 banen per 1.000 inwoners erg sterk. Er is dus werk, maar de match met onze doelgroep blijft een uitdaging. Een oorzaak is dat de doelgroep met complexe, meervoudige problemen zoals mentale klachten, schulden en een instabiele thuissituatie, toeneemt.

2. Belangrijke projecten in Tiel

- Circulair Ambachtscentrum op Medel: Er lopen vergevorderde gesprekken met afvaldienst Avri om op bedrijvenpark Medel een Circulair Ambachtscentrum te starten. Het idee is om de sociale coöperatie Cirtex hier te vestigen. Hier kunnen werkzoekenden aan de slag in de circulaire economie (bijvoorbeeld fietsen repareren, meubels opknappen en bouwmaterialen sorteren). De definitieve businesscase en klap op de financiering volgen in de zomer van 2026.

3. Risico's voor de nabije toekomst

Gemeenten dragen zelf het financiële risico als het beleid tegenzit. De drie grootste risico's op de radar van Werkzaam zijn:

1. **Nieuwe Rijkswetgeving (€ 900.000 risico):** O.a wijzigingen in de Participatiewet ('Participatiewet in Balans') en nieuwe wetgeving op het gebied van gebruik van data en AI, kunnen de regio veel geld gaan kosten.
2. **Mislopen omzetdoelen (€ 600.000 risico):** Door concurrentie op de markt van dagbesteding of het leegstaan van Werkzaam-productiehallen kunnen inkomsten tegenvallen.

3. **Toename complexe problemen (€ 250.000 risico):** Kwetsbare jongeren (zoals uit het speciaal onderwijs) hebben steeds duurdere begeleiding nodig, waarvoor het Rijk te weinig budget geeft.

4. De harde eisen van de Tielse gemeenteraad (Onze Zienswijze)

In de brief van 10 juni 2026 stelt de raad van Tiel duidelijke voorwaarden aan Werkzaak om te zorgen dat we de grip op ons geld niet verliezen:

- Hek om het Innovatiefonds (€ 231.600): Werkzaak wil een deel van de vrijval loonkostensubsidie (de meevaller van € 738.00) in een 'Innovatiefonds' stoppen. Tiel stemt hiermee in, maar eist dat dit geen vrije spaarpot wordt. Werkzaak mag dit geld pas uitgeven na concrete plannen die bewijzen dat de dienstverlening er echt beter van wordt.
- Nieuwe rekenmethode voor stijgende kosten (Indexering): Werkzaak verhoogt haar tarieven voor loon- en prijsstijgingen harder dan het geld dat wij als gemeente binnenkrijgen van het Rijk. Dit 'gat' kost Tiel klauwen met geld. Voor 2027 accepteren we dit nog één keer, maar we eisen dat Werkzaak nog in 2026 samen met de gemeenten een nieuwe, eerlijkere rekenmethode ontwikkelt voor 2028 en verder.
- Eerder duidelijkheid over uitkeringsgelden (BUIG): Nu horen we pas ná het afronden van onze eigen gemeentebegroting hoeveel geld er gereserveerd moet worden voor de uitkeringen. Dat is te laat. Tiel eist dat Werkzaak dit vanaf de Kaderbrief 2028 ruim van tevoren helder aanlevert.
- Meer grip voor (nieuwe) raadsleden: Door de verkiezingen zijn er veel nieuwe raadsleden. Omdat een Gemeenschappelijke Regeling (GR) zoals Werkzaak ingewikkeld is, eist de raad een trapsgewijze aanpak: eerst informatiebijeenkomsten om een beeld te vormen, en pas een flinke tijd later de definitieve besluitvorming. Zo voorkomen we dat de raad achter de feiten aanloopt.

Dit stuk dient als achtergrondinformatie voor het komende debat in de raad.